

ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ ΣΤΟ ΚΥΑΝΟΛΕΥΚΟ ΦΩΣ

Κείμενο: Κοντομανώλης Νικόλαος, δάσκαλος στο ΔΣ Πασιτίδας

Ηλ.διεύθυνση: daskalos10@gmail.com

Ρόδος, 2019

Πράξη 1^η: Ο εξιταλισμός

Πατέρας: Έλα, γυναίκα, κάθισε να ξαποστάσουμε. Όλη μέρα στο χωράφι δεν πήραμε ανάσα.

Μάνα: Κάτσε άντρα μου στη σκιά να στρώσω.

Πατέρας: (Πίνει νερό από το παγούρι) Τη δροσιά του να χεις. Τι περιλαμβάνει το μενού;

Μάνα: Το μενού!!! Οι ξένες λέξεις μας μάραναν. Τι να περιλαμβάνει, τα ίδια όπως και χθες και προχθές και κάθε μέρα. Λίγο ψωμάκι που ζύμωσα και έψησα από την Κερεκή στον ξυλόφουρνο και ελιές στην άλμη.

Πατέρας: MMMM... Αμβροσία. Ούτε οι Θεοί στον Όλυμπο δεν είχαν τέτοιο φαγί.

Μάνα: Εσύ περιπαίζεις αλλά εγώ ανησυχώ. Σε λίγο με δαύτους δεν θα ξεβρούμε πώς να θρέψουμε τα παιδιά μας. Είδες που έφυγε ο Λάγκο...

Πατέρας: Δεν έφυγε, τον διώξανε θέλεις να πεις.

Μάνα: Ε, ναι αυτό εννοώ. Δεν τον αντικατέστησαν για καλό, θα μου το θυμηθείς. Είδες τι είπε ο καινούριος, αυτός ο Ντε Βέκκι, με το που ήρθε;

Πατέρας: Ναι, αναρωτήθηκε, ο σατανάς, πώς και μιλάμε ακόμα ελληνικά. Τι ήθελε να μιλάμε κορακίσια;

Μάνα: Όλο στο χωρατό εσύ. Δε μας βλέπω καθόλου καλά, Παναγή. Το λάδι στο καντήλι των ντόπιων τελειώνει. Με τον καινούριο νόμο η ελληνική γλώσσα έχει χαρακτηριστεί ως «τοπική γλώσσα» και διδάσκεται χωρίς βιβλία, προαιρετικά, και μόνο στις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Και να ήταν μόνο αυτό: τα παιδιά μας διδάσκονται την ιταλική ως μητρική γλώσσα στα σχολεία ενώ είναι υποχρεωτικό και το μάθημα της «φασιστικής αγωγής».

Πατέρας: Τα ξέρω, βρε γυναίκα, μην με παρεξηγείς. Δεν γεννήθηκα σε άλλο πλανήτη. Τα ζω καθημερινά μα δεν θέλω να τα σκέφτομαι γιατί θα κουζουλαθώ στο τέλος. Μάλιστα με το τελευταίο Διάταγμα υποχρεώνουν τα παιδιά μας να φοιτήσουν υποχρεωτικά στα ιταλικά εκπαιδευτήρια, μέσα στα οποία δάσκαλοι και μαθητές υποχρεώνονται να μιλούν μόνο ιταλικά.

Μάνα: Και για το μάθημα των Θρησκευτικών... Τι έχεις να πεις; Καταργήθηκε για τους Ορθόδοξους και διδάσκεται μόνο στους Καθολικούς μαθητές.

Πατέρας: Ναι, αλλά ο Μητροπολίτης μας, ο Απόστολος, κατάφερε το μάθημα να ανατεθεί στα Κατηχητικά κάθε Κυριακή και αργία και να διδάσκεται από ιερείς. Και όχι μόνο αυτό... (κοιτάζει γύρω του μήπως είναι κανείς τριγύρω) Άκουσα πως τώρα, εκεί, στα Κατηχητικά, διδάσκονται τα παιδιά κρυφά, παράνομα, την ελληνική γλώσσα. Μαθαίνουν ανάγνωση και γραφή από τα θρησκευτικά βιβλία. Ο κυρ Βασίλης έβγαλε τον γιο του απ το σχολείο και τον στέλνει στο Κατηχητικό της ενορίας μας ενώ η Μαριγούλα, η γειτόνισσα, μου είπε πως θα βγάλει και αυτή την κόρη της απ τα ιταλικά εκπαιδευτήρια και θα τη στείλει στο Κρυφό Σχολείο του δασκάλου, του κ. Αναστάση.

Μάνα: Κι εμείς τι κάνουμε, Παναγή; Θα αφήσουμε τα παιδιά μας να τα κάνουν Ιταλούς, να ξεχάσουν τα ελληνικά, τη θρησκεία μας, τις ρίζες μας...;

Πατέρας: Δεν ξέρω, βρε γυναίκα, θα δούμε...

Μάνα: Τι θα δούμε, Παναγή!!! Θα τα βγάλουμε από το σχολείο από αύριο κιόλας και θα τα στείλουμε κι εμείς στο Κατηχητικό.

Πατέρας: Ναι, γυναίκα, αυτό πρέπει να γίνει. Έχεις δίκιο. Δεν θα επιτρέψουμε να αφελληνιστούμε. Προτείνω, όμως, να στείλουμε γι αυτή την βδομάδα δοκιμαστικά μόνο τον Μιχάλη μας και απ' την επόμενη Κυριακή, στέλνουμε και τα υπόλοιπα. Τι λες;

Μάνα: Έστω. Άντε τι κάθεται. Παράτα τα όλα και πάμε αμέσως να το μηνύσουμε στα παιδιά μας. Στη βράση κολλάει το σίδερο.

Πράξη 2^η: Παιχνίδια στην αυλή

(Μπαίνουν μέσα 4 αγόρια παίζοντας / ξιφομαχώντας με καλάμια και ένα κορίτσι)

Μανώλης: Τώρα θα δεις....

Μιχάλης: Δε θα μου γλυτώσεις....

Λουκάς: Νομίζετε ότι θα πάρετε την πόλη ε; Ω, ρε κούνια που σας κούναγε... Πολεμάμε στο πλευρό των Ιωαννιτών Ιπποτών και δεν θα το επιτρέψουμε ποτέ...

Μανώλης: Και πριν 40 χρόνια προσπαθήσατε πάλι να καταλάβετε την πόλη αλλά όπως και τότε, έτσι και σήμερα, δεν τα καταφέρατε.

Λευτέρης: Τώρα το αποτέλεσμα θα ναι διαφορετικό. Η Ρόδος δεν έχει καμιά ελπίδα.

Κατερίνα: Σταματήστε πια να παίζετε τους Ιππότες, κουράστηκα. Κάθε μέρα την πολιορκία της Ρόδου από τους Οθωμανούς παίζετε. Εμένα δε μου αρέσει καθόλου αυτό το παιχνίδι.

Λουκάς: (Απευθυνόμενος στο κορίτσι) Ο Ντ Αμαράλ! Ο προδότης. Κυνηγήστε τον!!!

Μανώλης: Εξ αιτίας του έμαθε ο Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής ότι δεν θα αντέξουμε για πολύ. Και τώρα, ο Μεγάλος Μάγιστρος, ο Ντε Λιλ Άνταμ, πρέπει να παραδώσει την πόλη. Θα πεθάνεις άτιμε...

Κατερίνα: (κυνηγούν το κορίτσι) Αφήστε με σας λέω. Δε θέλω να παίξω μαζί σας.

Λευτέρης: Καλά, εντάξει. Δε θα παίξουμε άλλο την πολιορκία του 1522.

Λουκάς: Ναι. Λοιπόν θα παίξουμε κάτι «διαφορετικό». Εγώ θα είμαι ο Ιππότης Ντε Γκοζόν και συ (απευθύνεται σ ένα αγόρι) το άλογό μου (ανεβαίνει στην πλάτη του). Ορμήστε σκυλιά μου (αναφέρεται στα άλλα δυο αγόρια) στον δράκο της Ρόδου (δείχνει το κορίτσι)και κάντε τον χίλια κομμάτια (κυνηγούν πάλι το κορίτσι)....

Κατερίνα: Είστε ανεγκέφαλοι και χαζοί!!! Δεν ξαναπαίζω μαζί σας.

Μιχάλης: Εντάξει, σταματάμε. Τι θέλεις να παίξουμε;

Κατερίνα: Χμ, δεν ξέρω. Όχι πάντως τους Ιππότες... Το βρήκα. Θα υποδυθούμε σπουδαίους Ρόδιους από την αρχαιότητα.

Μανώλης: Όχι μόνο Ρόδιους αλλά και από τα άλλα νησιά της Δωδεκανήσου.

Κατερίνα: Ναι, ασφαλώς. Τα νησιά μας, πριν τα κατακτήσουν οι Ρωμαίοι είχαν γνωρίσει στιγμές δόξας.

Μιχάλης: Λοιπόν, εγώ θα είμαι ο Κλεόβουλος ο Λίνδιος, ένας από τους 7 σοφούς της αρχαιότητας. Κοιτάξτε με (κάθεται, στηρίζοντας το κεφάλι στο δεξί του χέρι): Έχω να σας δώσω μια συμβουλή: Πάν μέτρον άριστον.

Λουκάς: Και γω ο Ιπποκράτης από την Κω, ο πατέρας της Ιατρικής. Κάθισε να σε εξετάσω (ένα παιδί ξαπλώνει και αυτός ακουμπά το αυτί του στο στήθος του). Χμ, νομίζω πως ασθενείτε βαρέως κύριε. Γρήγορα στο Ασκληπιείο της Κω να γίνετε περδίκι (τον σηκώνουν από τους ώμους).

Λευτέρης: Εγώ θα είμαι ο πιο δυνατός από όλους (σφίγγει τα μπράτσα του), ο Διαγόρας, ο Ολυμπιονίκης στην πυγμαχία και πατέρας Ολυμπιονικών. Σηκώστε με παιδιά μου (2 αγόρια τον σηκώνουν, περπατούν στη σκηνή και φωνάζουν: Κάτθανε Διαγόρα, ουκ εις Όλυμπον αναβήση).

Μανώλης: Λοιπόν, εγώ θα παριστάνω τον Λίνδιο γλύπτη Χάρη.

Λευτέρης: Ποιος είναι αυτός;

Μανώλης: Είναι αυτός που κατασκεύασε τον Κολοσσό, βρε μπουμπούνα, το μπρούτζινο άγαλμα 33 μέτρων που συγκαταλέγεται στα 7 θαύματα του αρχαίου κόσμου. Ο Κολοσσός φτιάχτηκε για να τιμήσουν οι Ρόδιοι τον Θεό Απόλλωνα, που έσωσε το νησί από την πολιορκία του Δημήτριου του Πολιορκητή. Αμ, δεν πρόσεχες όταν μας τα διάβαζε ο παππούς.

Κατερίνα: Ε, τότε εγώ θα είμαι ο ίδιος ο Θεός Απόλλωνας, ο προστάτης της Ρόδου, που στη χάρη του χτίστηκαν τόσοι Δωρικοί Ναοί.

Λευτέρης: Όχι, δεν πάει. Ο Φοίβος δεν είναι κορίτσι.

Κατερίνα: Και τότε ποια θα είμαι.

Λουκάς: Η Νίκη της Σαμοθράκης!

Κατερίνα: Μα αυτό είναι άγαλμα, έργο Ροδίων βέβαια, αλλά άγαλμα. Τι θα λέω;

Λουκάς: Θα στέκεσαι ακίνητη και βουβή, με τα χέρια ανοιχτά και θα μας βλέπεις να παίζουμε (της βγάζει γλώσσα).

Κατερίνα: Είστε παρτάκηδες και ανόητοι (τα αγόρια την κοροϊδεύουν κι αυτή τους κυνηγάει).

Πατέρας: (Έρχονται οι γονείς τους) Καλησπέρα, παιδιά.

Κατερίνα: Μπαμπά, μπαμπά με κοροϊδεύουν (τρέχει στην αγκαλιά του πατέρα της).

Πατέρας: Αφήστε τα αυτά κι ακούστε που έχουμε κάτι σημαντικό να σας πούμε. Από την επόμενη βδομάδα θα σταματήσετε το σχολείο.

Μανώλης: Τι πράγμα;

Λευτέρης: Και οι φίλοι μας; Δε θα τους ξαναδούμε;

Μάνα: Παιδιά, τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα για μας τους Έλληνες. Στοχεύουν να μας κάνουν να ξεχάσουμε τη γλώσσα μας. Θα μας εξιταλίσουν.

Μανώλης: Θα μας εξιτ... εξικουταλίσουν;

Μάνα: Θα μας κάνουν Ιταλούς, σημαίνει. Δεν θα το επιτρέψουμε όμως αυτό. Θα φύγετε από το σχολείο και θα πηγαίνετε μόνο στο Κατηχητικό, όπου θα μαθαίνετε να γράφετε και να διαβάζετε στα ελληνικά.

Πατέρας: Στην αρχή θα πάει μόνο ο Μιχάλης και, αν όλα πάνε καλά, θα πάτε και οι υπόλοιποι. Εντάξει;

Μιχάλης: Ναι, μπαμπά, θα γίνει όπως αγαπάτε.

Μάνα: Μπέστε τώρα γρήγορα μέσα γιατί αρχίζει και συννεφιάζει.

Κατερίνα: Ναι τα σύννεφα πυκνώνουν επικίνδυνα.

Μάνα: Το χρώμα του ουρανού ταιριάζει με το σκοτάδι που σκεπάζει την καρδιά μας.

Πατέρας: (αγκαλιάζει τη μάνα) Μαύρο πέπλο έχει απλωθεί στον τόπο μας. Μα εμείς δε θα σταματήσουμε να παλεύουμε για μια αχτίδα φωτός.

- **Προτεινόμενο Τραγούδι από τη Χορωδία: Βρέχει στη Φτωχογειτονιά** (Ποίηση: Τ. Λειβαδίτης, Μουσική: Μ. Θεοδωράκης)

Πράξη 3^η: Το Κατηχητικό

Μιχάλης: Καλησπέρα σας.

Ιερέας: Καλώς τον Μιχάλη. Μου μίλησε ο μπαμπάς σου για σένα. Έλα πέρασε να σε γνωρίσω στους συμμαθητές σου. Λοιπόν από δω η Μαρία, η Γεωργία και ο Σταύρος (τα παιδιά τον χαιρετούν).

Γεωργία: Καλωσόρισες.

Μιχάλης: Καλώς σας βρήκα.

Ιερέας: Λοιπόν, παιδιά, από σήμερα ο Μιχάλης θα παρακολουθεί τα μαθήματα μαζί μας. Και όπως ξέρετε ε... Τσιμουδιά σε κανέναν. Μη ακούσει κανένα αυτί των κατακτητών τι κάνουμε εδώ.

Όλα: Μάλιστα, πάτερ.

Ιερέας: Λοιπόν, σήμερα, δε θα διαβάσουμε κείμενα από την Αγία Γραφή αλλά θα σας μιλήσω για τους κατακτητές που πάτησαν τα ιερά χώματά μας:

Χορογραφία: (Στα σκηνικά είναι ήδη κολλημένα τα νησιά της Δωδεκανήσου, όπως είναι στον χάρτη. Κάθε φορά που μιλάει ο ιερέας η μουσική χαμηλώνει ελαφρώς – Προτεινόμενη μουσική: Μ. Χατζιδάκις: Το βαλς των χαμένων ονείρων).

Το 164 π.Χ. τα νησιά γίνονται επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (εμφανίζεται ένα παιδί με τον αετό – σύμβολο της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και μετά από χορευτικές κινήσεις τον κολλάει αριστερά από τα νησιά).

Στη συνέχεια αποτελούν τμήμα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ενώ στην πορεία τους στο χρόνο καταπατούνται από Πέρσες, Άραβες, Σαρακηνούς και Σελτζούκους Τούρκους μέχρι που τελικά καταλαμβάνονται από τους Ιωαννίτες Ιππότες το 1309 μ.Χ. (εμφανίζεται ένα παιδί κρατώντας τον λευκό σταυρό σε κόκκινο φόντο – έμβλημα των Ιωαννιτών Ιπποτών και μετά από χορευτικές κινήσεις τον κολλάει σε γωνία 30°).

Ύστερα από 2 αιώνες Ιπποτικής Κατοχής, τα νησιά κατακτιούνται από την Οθωμανική Αυτοκρατορία ενώ οι Ιππότες καταφεύγουν στην Μάλτα (εμφανίζεται ένα παιδί κρατώντας την Ημισέληνο και μετά από χορευτικές κινήσεις την κολλάει σε γωνία 60°).

Το 1912 καταλαμβάνονται από τους Ιταλούς, τους οποίους αρχικά αντιμετωπίσαμε ως απελευθερωτές αλλά γρήγορα οι ελπίδες μας διαψεύστηκαν (εμφανίζεται ένα παιδί με την Λύκαινα με τον Ρωμύλο και τον Ρέμο – έμβλημα της Ρώμης / Ιταλίας και μετά από χορευτικές κινήσεις την κολλάει σε γωνία 90° – στο πάνω μέρος των νησιών).

Μιχάλης: Πάτερ, μπορώ να ρωτήσω κάτι;

Ιερέας: Σ' ακούω Μιχάλη.

Μιχάλης: Επειδή είμαστε ακόμα σκλαβωμένοι, αναρωτιέμαι αν οι Δωδεκανήσιοι συμμετείχαν στην Ελληνική Επανάσταση.

Μαρία: Μπορώ να απαντήσω εγώ. Μας το έχετε πει σε προηγούμενο μάθημα.

Ιερέας: Πες μας, Μαρία.

Μαρία: Φυσικά και συμμετείχαμε. Ένας από τους Ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας, της Εταιρείας που προετοίμασε και οργάνωσε την Ελληνική Επανάσταση, ήταν από την Πάτμο. Αναφέρομαι στον Εμμανουήλ Ξάνθο.

Ιερέας: Πολύ σωστά!

Γεωργία: Να συμπληρώσω κάτι, πάτερ.

Ιερέας: Φυσικά.

Γεωργία: Αυτοί που πραγματικά αποτέλεσαν την αιχμή του δόρατος του αγώνα των νησιών ήταν οι Κασιώτες ναυτικοί. Η Κάσος με τον πανίσχυρο στόλο της και τους έμπειρους ναυτικούς πρωτοστάτησε στις ναυμαχίες κατά των Τούρκων και βοήθησε όσο κανένα άλλος στον Κρητικό ξεσηκωμό.

Σταύρος: Αλλά τελικά οι Οθωμανικές δυνάμεις με τη συνδρομή των Αιγυπτίων κατέστρεψαν ολοκληρωτικά το νησί της Κάσου.

Γεωργία: Ναι. Περίπου 2.000 κάτοικοι θανατώθηκαν ενώ τα γυναικόπαιδα του νησιού αιχμαλωτίστηκαν και πουλήθηκαν στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής.

Ιερέας: Μπράβο, παιδιά μου. Οι λαοί που ξεχνούν την Ιστορία τους είναι καταδικασμένοι να την ξαναζήσουν, ενώ, αντίθετα, εσείς την γνωρίζετε περίφημα. Είμαι σίγουρος πως με νέους σαν κι εσάς, με νέους που αγαπάνε τόσο πολύ τον τόπο τους, δεν θα αργήσει να ρθει η ελευθερία της πατρίδας μας.

Σταύρος: Ελευθερία... θα ρθει ποτέ άραγε η ελευθερία...

Ιερέας: Δεν πρέπει να σταματήσουμε να πιστεύουμε πως θα ρθει. Η κατάσταση είναι πολύ δύσκολη αλλά δεν πρέπει ποτέ να χάσουμε την ελπίδα. Σήμερα, όμως, θα σταματήσουμε εδώ. Θα τελειώσουμε λίγο νωρίτερα γιατί πρέπει να φύγω. Έχω να τελέσω το Μυστήριο του Γάμου δύο νέων ανθρώπων του χωριού μας.

Σταύρος: Ναι, τον γαμπρό τον ξέρω, είναι γείτονάς μου. «Έλληνα», τον φωνάζουν.

Μιχάλης: Ποιος, ο Μιχάλης, που ναι μάστορας στα κτήρια στο Μαντράκι;

Μαρία: Α, ξέρω ποιος είναι. Λεβέντης, δυο μέτρα! Τον βλέπω που πηγαινοέρχεται κάθε μέρα απ' την πόλη με το ποδήλατο. Άκουσα πως το Μανδράκι έχει γίνει μια μικρή Ρώμη από τα επιβλητικά κτήρια που έχουν φτιαχτεί.

Γεωργία: Ναι, και νύφη είναι η κόρη της Κυριακούλας.

Ιερέας: Παιδιά, όπως ξέρετε, είστε όλοι καλεσμένοι. Όλη η Κρεμαστή γλεντάει για το ευτυχές γεγονός καθώς από την ένωση αυτή θα προκύψει σπόρος ελληνικός, συνεχιστής του γένους μας. Δε θα επιτρέψουμε σε κανένα κατακτητή να μας εξαφανίσει.

- **Προτεινόμενο Τραγούδι από τη χορωδία: Μια νέα αρχή** (Στίχοι: Τ. Θεοδωρόπουλος, Μουσική: Lionel Richie)

Πράξη 4^η : Ο Γάμος

- **Προτεινόμενος Παραδοσιακός Χορός:** Το Σπερβέρι

Χορευτ. 1: Μελεκούνια. Έχετε πάρει μελεκούνια.

Χορευτ. 2: Γλυκιά σαν μέλι να είναι η ζωή των παιδιών.

Χορευτ. 3: Να μας ζήσει η νύφη κι ο γαμπρός.

Χορευτ. 4: Χαρά στον νιο που παίρνει για γυναίκα του τέτοιο μπουμπούκι.

Χορευτ. 5: Αλλά και η νύφη τυχερή που πήρε τον σταυραετό μας.

Χορευτ. 6: Παίξτε, ρε παιδιά, ακόμα ένα τραγούδι για τη γοργόνα μας:

- **Προτεινόμενος Παραδοσιακός Χορός:** Ωραία που είναι η νύφη μας

Δημήτρης: Παιδιά, σταματήστε. Χίλια συγγνώμη που διακόπτω το γλέντι μα πρέπει να ακούσετε. Τα μάθατε τα νέα;

Χορευτ. 7: Ελπίζω να ναι κάτι σημαντικό, ορέ Δημητρώ, για να σταματάς το γλέντι.

Δημήτρης: Η Ιταλία κήρυξε πόλεμο στην Ελλάδα. Ο Γκράτσι, ο πρέσβης του Μουσολίνι στην Αθήνα απέδωσε τελεσίγραφο στον Μεταξά ζητώντας την παράδοση της Ελλάδας, πράγμα που φυσικά αρνήθηκε ο Μεταξάς.

Όλοι: Πόλεμος!!!

Χορευτ. 1: Το έλεγα εγώ! Ο τορπιλισμός του Έλλη πριν δυόμισι μήνες ήταν μόνο προειδοποίηση.

Χορευτ. 2: Η Ελλάδα δεν θα είναι εύκολος στόχος. Ο Μεταξάς εδώ και 4 χρόνια έχει οργανώσει άριστα τον στρατό.

Χορευτ. 3: Νομίζει ο Μπενίτο ότι θα γίνει βούτυρο στο ψωμί του. Τον γελάσανε. Γρήγορα θα τρέχει στον Φύρερ για να ζητιανέψει βοήθεια.

Δημήτρης: Κι εμείς τι κάνουμε, ρε παιδιά; Θα αφήσουμε τα αδέρφια μας αβοήθητα;

Χορευτ. 4: Όχι, αυτό δεν πρέπει να συμβεί! Θα πολεμήσουμε στο πλευρό τους.

Όλοι: Ναι, η Δωδεκάνησος θα πολεμήσει μαζί τους.

Χορευτ. 5: Και αν νικήσουμε... και αν νικήσουμε...

Χορευτ. 6: Θα ελευθερωθούμε κι εμείς! Τα Δωδεκάνησα θα αναπνεύσουν, επιτέλους, ύστερα από τόσους αιώνες τον αέρα της ελευθερίας.

Δημήτρης: Όμως... έχουμε Ιταλική υπηκοότητα, πώς θα μας δεχτούν στον Ελληνικό στρατό;

Χορευτ. 7: Θα καταταγούμε εθελοντικά. Δεν μπορούν να μας το απαγορεύσουν!

Δημήτρης: Ζήτη στους Εθελοντές Δωδεκανησίους!

Όλοι: Ζήτη! Για τη νίκη της Ελλάδας! Για την απελευθέρωση της Δωδεκανήσου!

Πράξη 5^η: Στο καφενείο

Ακούγεται το τραγούδι: Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά

Κυρ Παντελής: Πιάσε, κυρ Ανδρέα έναν σκέτο.

Κυρ Γιώργος: Κάν' τους δύο.

Καφετζής: Έφτασαν.

Κυρ Παντελής: Δεν έχω νέα από τον γιο μου, Γιώργο, από τότε που έφυγε για το μέτωπο. Ανησυχώ.

Κυρ Γιώργος: Κι εγώ για τον δικό μου. Ούτε ένα γράμμα του δεν έχω λάβει.

Κυρ Παντελής: Πάμε όμως καλά. Ο Ντούτσε το φυσάει και δεν κρυώνει.

Κυρ Γιώργος: Μόνο καλά, θριαμβεύουμε θέλεις να πεις. Καλά να πάθει ο φαφλατάς.

Εφημεριδοπώλης: Εφημερίδες, έκτακτο παράρτημα. Σημαντικές νίκες των Ελλήνων. Οι Ιταλοί αποσύρονται στο εσωτερικό της Αλβανίας. Εφημερίδες...

Κυρ Παντελής: Ε μικρέ, πιάσε μία.

Εφημεριδοπώλης: Ορίστε, κύριε (του δίνει την εφημερίδα, παίρνει τα χρήματα και φεύγει). Εφημερίδες, οι Έλληνες προελαύνουν στην Βόρεια Ήπειρο. Εφημερίδες....

Κυρ Γιώργος: Διάβασε γρήγορα, τι γράφει.

Κυρ Παντελής: (διαβάζει) Μετά την εξουδετέρωση των Ιταλών Αλπινιστών στις χιονισμένες χαράδρες του Σμόλικα, οι Έλληνες αντεπιτίθενται...

Κυρ Γιώργος: (τον διακόπτει) Για τα παιδιά που στείλαμε δεν γράφει τίποτες;

Καφετζής: Ορίστε και τα καφεδάκια. Τι γράφει, ρε παιδιά; Τους κυνηγάμε με τα τσαρούχια τους μακαρονάδες;

Κυρ Παντελής: Λοιπόν, ακούστε: (διαβάζει) Συγκροτήθηκε Σύνταγμα Δωδεκανησίων και ανατέθηκε η οργάνωσή του στον Συμιακό Υπολοχαγό Μάρκο Κλαδάκη.

Καφετζής: Μια να δω (παίρνει την εφημερίδα). Ωχ, ακούστε (διαβάζει): Έπεσε ο πρώτος Έλληνας Αξιωματικός στο ελληνοαλβανικό μέτωπο. Πρόκειται για τον Δωδεκανήσιο Υπολοχαγό Αλέξανδρο Διάκο. Ο γεννηθής στη Χάλκη Υπολοχαγός στην προσπάθειά του να αντεπιτεθεί με τον λόχο του, μπήκε πρώτος στη μάχη γνωρίζοντας ένα ένδοξο τέλος.

Κυρ Παντελής: Ελαφρύ να είναι το χώμα που τον σκεπάζει.

Κυρ Γιώργος: Το όνομα του θα μνημονεύεται και από τις επόμενες γενιές για τις υπηρεσίες που πρόσφερε στην πατρίδα.

Καφετζής: Είμαστε περήφανοι που είμαστε συμπατριώτες του.

Όλοι: Αιωνία του η μνήμη!

- **Προτεινόμενο Τραγούδι από τη Χορωδία: Το όνειρο του Μπενίτο** (Στίχοι: Μ. Μάτσας, Μουσική: Σπ. Περιστέρης)

Πράξη 6^η: Η γιαγιά θυμάται

(Ακούγονται χτυπήματα στην πόρτα)

Εγγονή: Η πόρτα! Χτυπάει η πόρτα, δεν την ακούς;

Εγγονός: Η γιαγιά θα είναι (τρέχουν με ενθουσιασμό προς την πόρτα)!

Όλα: Γιαγιά!!!!

Γιαγιά: Αγάπες μου (τα φιλάει). Τι τα έχω εγώ για το καλό της χρονιάς;

Όλα: Μπουλιστρίνα!!!

Γιαγιά: Καλή χρονιά, μωρά μου (τα φιλάει και τους δίνει χρήματα).

Εγγονή: Εγώ θα αγοράσω καινούριο φόρεμα.

Εγγονός: Εγώ θα αγοράσω καινούριο ποδήλατο, σαν τον προπάππου μου και θα με ζηλεύουν όλοι.

Εγγονή: Τότε δεν είχαν πολλοί. Τώρα έχουν όλοι. Κανένας δεν θα σε προσέξει.

Εγγονός: Ζηλιάρα (της βγάζει γλώσσα).

Γιαγιά: Σταματήστε να τσακώνεστε. Ο καθένας θα πάρει ό,τι θέλει. Η αλήθεια είναι πως τότε οι άνθρωποι μετακινούνταν με τα γαϊδουράκια. Ελάχιστοι είχαν ποδήλατα. Όλοι ήμασταν πολύ φτωχοί. Ένας Θεός ξέρει πως επιβιώσαμε.

Εγγονός: Θα μας μιλήσεις πάλι, γιαγιά, για τα χρόνια τα παλιά;

Γιαγιά: Ό,τι θέλουν τα καμάρια μου. Καθίστε να ακούσετε: (κάθονται) Το 1939 είχε ξεσπάσει ο μεγαλύτερος πόλεμος που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα: ο Β Παγκόσμιος πόλεμος ανάμεσα στις Δυνάμεις του Άξονα και τους Συμμάχους, τμήμα του οποίου είναι και ο Ελληνο-Ιταλικός πόλεμος που συμμετείχαν, όπως σας είχα πει παλιότερα, και οι Δωδεκανήσιοι. Εκείνες τις ταραγμένες εποχές ήταν που παντρεύτηκαν και οι γονείς μου.

Χορογραφία – συνέχεια της προηγούμενης:

Το 1943, μετά την ανατροπή του Μουσολίνι, η Ιταλία αναγκάστηκε να υπογράψει ανακωχή με τους Συμμάχους. Τότε οι Γερμανοί, χωρίς να χάνουν χρόνο, κατέλαβαν τα νησιά (εμφανίζεται ένα παιδί κρατώντας τον αγκυλωτό σταυρό και μετά από χορευτικές κινήσεις τον κολλάει σε γωνία 120° γύρω στα νησιά που βρίσκονται στα σκηνικά).

Μετά το τέλος του Β Παγκόσμιου πολέμου, το Μάιο του 1945, οι ηττημένοι Γερμανοί υπογράφουν στη Σύμη την παράδοση των νησιών στους Άγγλους (εμφανίζεται ένα παιδί κρατώντας το έμβλημα με τα τρία λιοντάρια και μετά από χορευτικές κινήσεις τον κολλάει σε γωνία 150°).

Ύστερα από ένα χρονικό διάστημα διαπραγματεύσεων, υπογράφηκε η συνθήκη του Παρισιού που κατοχύρωνε την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα. Στις 31 Μαρτίου 1947 παραδόθηκαν από τους Άγγλους στον αντιναύαρχο Περικλή Ιωαννίδη και από τότε είμαστε ελεύθεροι (εμφανίζεται ένα παιδί με την Ελληνική σημαία και μετά από χορευτικές κινήσεις την κολλάει σε γωνία 180°).

Ωστόσο, η ενσωμάτωση επίσημα εορτάζεται την 7η Μαρτίου 1948 με τον ερχομό του βασιλέα Παύλου στη Ρόδο (η μουσική κλείνει και εμφανίζεται ένα παιδί ντυμένο βασιλιάς και διαβάζει το Βασιλικό Διάταγμα).

Περί Προσαρτήσεως της Δωδεκανήσου εις την Ελλάδα

Απεφασίσαμεν και διατάσοσμεν:

Άρθρον 1ον – Αι νήσοι της Δωδεκανήσου Ρόδος, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Αστυπάλαια, Νίσυρος, Πάτμος, Χάλκη, Κάσος, Σύμη, Κως, Λέρος και Καστελλόριζον ως και αι παρακείμεναι νησίδες, είναι προσαρτημέναι εις το Ελληνικόν Κράτος από της 28ης Οκτωβρίου 1947.

Ο παρών Νόμος, ψηφισθείς υπό της Δ' Αναθεωρητικής Βουλής και παρ' Ημών σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διά της "Εφημερίδος της Κυβερνήσεως" και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Γιαγιά: Και ακολούθησαν πανηγυρισμοί και χοροί απ' άκρη σ' άκρη των νησιών μας .

- **Παραδοσιακοί χοροί**

ΤΕΛΟΣ

Πρόσωπα : Πατέρας, μάνα - Μιχάλης, Μανώλης, Λουκάς, Λευτέρης, Κατερίνα - Ιερέας, Γεωργία, Μαρία, Σταύρος - 7 χορευτές, Δημήτρης - κυρ Παντελής, κυρ Γιώργος, καφετζής, εφημεριδοπώλης - γιαγιά, εγγονή, εγγονός - χορωδία.

Βιβλιογραφία:

- Παπαχριστοδούλου, Χρ., (1972) Ιστορία της Ρόδου, Από τούς προϊστορικούς χρόνους έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου 1948, Στέγη γραμμάτων και τεχνών, Αθήναι.
- https://el.wikipedia.org/wiki/Ιταλοκρατία_στα_Δωδεκάνησα
- <http://kasos.gr/history/>
- <https://www.imerodromos.gr/i-peripetia-tis-dodekanisou-sto-dromo-gia-tin-enosi/>
- <https://www.imerodromos.gr/kryfo-scholeio-sta-chronia-toy-fasismoy-sta-italokratoymena-dodekanisa/>